



25.06.2017

Pormestari

---

**6 §****Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle ympäristöterveyden häiriötilanteiden hallinta ja yhteistyö sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla - yhteistyöverkoston loppuraporttiluonnoksesta**

HEL 2017-005548 T 00 01 06

STM/1895/2017 STM093:00/2013

**Päätös**

Pormestari päätti antaa sosiaali- ja terveysministeriölle ympäristöterveyden häiriötilanteiden hallinta ja yhteistyö sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla - yhteistyöverkoston loppuraporttiluonnoksesta seuraavan lausunnon:

Raportti on tarpeellinen ja se täydentää materiaalia, jota voidaan käyttää hyväksi varautumisessa ja toiminnassa ympäristöterveyden häiriötilanteissa.

**Kemikaalionnettomuuden jälkihoito**

Raportissa mainitaan ympäristöterveydenhuollon rooli kemikaalionnettomuuksien jälkihoitotarpeessa. Ympäristöterveydenhuollon osaaminen ja toimintamahdollisuudet ovat kuitenkin varsin rajalliset, koska kemikaalivalvonta ei kuulu kunnan ympäristöterveydenhuollon tehtäviin. Näin ollen sille ei kerry kokemusta kemikaalien ominaisuuksien ja vaikutusten arvioinnista eikä tietoa esimerkiksi laitosten kemikaaleista, niiden kuljetuksista tai käsittely- ja varastointimääristä. Yleensä normaaliajan valvontatyö tarjoaa pohjan toimia myös häiriötilanteessa. Ympäristöterveydenhuollon mahdollisuudet pitää yllä jälkihoitotilanteessa tarvittavaa osaamista ovat siksi tässä asiassa heikot. Tämä korostaa kemiallisten uhkien osaamiskeskuksen (C-osaamiskeskus) tarpeellisuutta ja merkitystä sekä Tukesin laajan kemikaaliosaamisen hyödyntämisen tarpeellisuutta.

**Evakuointi säteilyvaaratilanteessa (6.1.6)**

Loppuraporttiluonnoksen mukaan päätöksen evakuoinnista tekee pelastusviranomaisen Säteilyturvakeskuksen suosituksesta. Kuitenkin laajalle alueelle ulottuvasta evakuoinnista tulisi päättää valtioneuvostossa.

**Laboratorioverkoston kehittämien (7.2)**

Laboratoriopalveluiden saatavuus ympäristöterveydenhuollon häiriötilanteissa on tärkeää, jotta analyysitulokset saadaan mahdollisimman

**Postiosoite**

PL 10  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
kaupunginkanslia@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566



25.06.2017

---

**Pormestari**

---

nopeasti. Nykyisin pääkaupunkiseudun kunnat (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) ovat huomioineet varautumisen MetropoliLabin perustamissopimuksessa ja palveluita kilpailutettaessa. Maakuntauudistuksen vaikutukset laboratorioverkostoon ja nykyisiin kuntien sopimuksiin tulisi ottaa huomioon kansallista ohjeistusta laadittaessa.

**Päivystysjärjestelmän kehittäminen (7.3)**

Ympäristöterveydenhuollon varautuminen virka-ajan ulkopuolella perustuu nykyisin suurelta osin viranhaltijoiden vapaaehtoiseen tavoitettavuuteen. Myöskään Eviralla tai Valviralla ei ole päivystystä lukuun ottamatta eläintautivalvonnan läänineläinlääkäripäivystystä.

Maakuntauudistusten myötä vesi- ja elintarvikevälikkeiden epidemioiden selvittäminen ja siihen liittyvät lakisääteiset yhteistyöryhmät on määriteltävä uudelleen. Samassa yhteydessä on tarpeen arvioida, onko maakuntatasolla tarvetta ympäristöterveydenhuollon päivystykseen esim. vesi- tai ruokamyrkytys-epidemioiden varautumiseen liittyen. Päivystyskysymys pitäisi valmistella ympäristöterveydenhuollon kokonaisuuden näkökulmasta.

**Lainsäädännön muutostarpeet (7.5)**

Terveysuojelulakia on perusteltua muuttaa siten, että sosiaali- ja terveysministeriö voisi antaa kiireellisissä tapauksissa määräyksiä, jos häiriötilanne ulottuu laajalle tai on vaikutuksiltaan vakava. Tällä hetkellä sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole tällaista määräyksen antomahdollisuutta.

Yhteisten harjoitusten ohella on tärkeää huolehtia ympäristöterveydenhuollon varautumiseen liittyvästä koulutuksesta ja sen vastuutahosta. On syytä huomioida, että C- ja B-osaamiskeskuksen antamaa tukea tarvitaan STM:n hallinnonalan lisäksi myös MMM:n hallinnonalla, elintarvikevaaratilanteisiin ja epidemioihin liittyen.

**Säteilytilanteen kartoitus ja säteilymittaukset (7.7)**

Säteilyn mittauskapasiteetin selvittäminen on tärkeää. MetropoliLab Oy:llä on käytössään sekä kenttäkäyttöön tarkoitettuja mittareita että kiinteät mittauslaitteet elintarvike- ja talousvesinäytteiden tutkimiseen. Nykyiset ympäristöterveydenhuollon käytössä olevat kenttämittarit riittävät lähinnä pistokokeenomaiseen mittaamiseen. Olisi tarpeellista selvittää valtakunnallisesti, mikä on mittareiden saatavuus esim. pelastuslaitoksilta säteilyvaaratilanteessa ja mille taholle vastuu mittarien riittävyydestä ensisijaisesti kuuluu.

**Verkoston johtopäätökset ja suositukset joditablettien jakamisesta**

---

**Postiosoite**

PL 10  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
kaupunginkanslia@hel.fi

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

F10680001200062637

**Alv.nro**

F102012566



25.06.2017

Pormestari

---

Sosiaali- ja terveysministeriön tulisi selvittää onko mahdollista saada äitiys- ja lastenneuvoloissa rutiininomaisten neuvolakäyntien yhteydessä jaettavaksi 65 mg:n joditabletteja.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550  
timo.linden(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 8.5.2017
- 2 STM, Ympäristöterveyden häiriötilanteiden hallinta ja yhteistyö sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla-yhteistyöverkosto, loppuraportti

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Otteet****Ote**

Sosiaali- ja terveysministeriö

**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

**Esittelijän perustelut**

Lausuntopyyntö

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa ympäristöterveyden häiriötilanteiden hallinta ja yhteistyö sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla - yhteistyöverkoston loppuraporttiluonnoksesta. Lausuntoa on pyydetty 9.6.2017 mennessä. Lausunnon antamiselle varattua määräaikaa on pidennetty 20.6.2017 asti.

Yhteistyöverkoston loppuraporttiluonnos

Sosiaali- ja terveysministeriön 14.2.2014 asettama ympäristöterveyden häiriötilanteiden hallinta ja yhteistyö sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla -yhteistyöverkosto on julkaissut luonnoksen loppuraporttikseen.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja sen alaisilla viranomaisilla sekä asiantuntijalaitoksilla on merkittävä rooli ja vastuu ympäristöterveyden häiriötilanteisiin varautumisessa. Usein nämä roolit ja vastuut sekä va-



25.06.2017

Pormestari

---

rautumisessa että toiminnassa häiriötilanteessa sivuavat toisiaan ja ovat joskus jopa päällekkäisiä. Toiminnan onnistumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että hallinnonalan sisällä eri toimijat tuntevat vastuunsa ja tietävät roolinsa sekä tuntevat myös muiden roolin häiriötilanteessa ja osaavat tehdä yhteistyötä nopeasti ja tehokkaasti. Onnistuneiden toimien kannalta tärkeää on myös eri asiantuntijalaitosten yhtenäinen viestintä kansalaisille.

Verkoston loppuraporttiluonnoksessa on kuvattu STM:n hallinnonalan toimijoiden yleiset vastuut ja yhteistyö ympäristöterveyden häiriötilanteissa sekä näiden toimijoiden vastuut neljässä ympäristöterveyden häiriötilannetta koskevassa esimerkkitapauksessa. Lisäksi raporttiin on kuvattu häiriötilanteiden hallinnan STM:n hallinnonalan toimijoiden kannalta tärkeitä yhteistoimintaelimiä tahoja ja toimintoja. Raportin loppuun on koottu yhteistyöverkoston suositukset toiminnan kehittämiseksi.

Yhteistyöverkosto pysyttäytyi työssään häiriötilanteiden hallinnan ja yhteistyön käsittelyssä vain STM:n hallinnonalan ympäristöterveydenhuollon toimijoiden vastuissa ja tehtävissä eikä käsitellyt esimerkiksi sairaankuljetuksen tai terveydenhuollon roolia häiriötilanteissa.

Saadut lausunnot

Asiasta on saatu ympäristökeskuksen ja sosiaali- ja terveystieteiden lausunnot.

Esittelijä

kansliapäällikkö  
Sami Sarvilinna

Liitteet

- 1 Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 8.5.2017
- 2 STM, Ympäristöterveyden häiriötilanteiden hallinta ja yhteistyö sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla-yhteistyöverkosto, loppuraportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote  
Sosiaali- ja terveysministeriö



25.06.2017

Pormestari

---

## MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

### MUUTOKSENHAKUKIELTO

#### **Pöytäkirjan 6 §.**

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §



25.06.2017

Pormestari

---

Jan Vapaavuori  
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa  
[www.hel.fi](http://www.hel.fi) 26.06.2017.

---

**Postiosoite**

PL 10  
00099 HELSINGIN KAUPUNKI  
[kaupunginkanslia@hel.fi](mailto:kaupunginkanslia@hel.fi)

**Käyntiosoite**

Pohjoisesplanadi 11-13  
Helsinki 17  
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

**Puhelin**

+358 9 310 1641

**Faksi**

+358 9 655 783

**Y-tunnus**

0201256-6

**Tilinro**

FI0680001200062637

**Alv.nro**

FI02012566